

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
Л.Н. ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН
ЕВРАЗИЙСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИМЕНИ Л.Н. ГУМИЛЕВА

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF REPUBLIC OF KAZAKHSTAN
L.N. GUMILYOV EURASIAN NATIONAL UNIVERSITY

Қазақстан Республикасы Конституциясы күніне арналған
«КОНСТИТУЦИЯ: ҚҰҚЫҚ ҮСТЕМДІЛІГІНІҢ, АЗАМАТТЫҚ ҚОҒАМ МЕН
ҚАЗІРГІ ЗАМАНҒЫ МЕМЛЕКЕТТІҢ ҚҰНДЫЛЫҚТАРЫН ІСКЕ АСЫРУ»
атты халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция
МАТЕРИАЛДАРЫ
29 тамыз 2018 жыл, Астана қ.

МАТЕРИАЛЫ
Международной научно-практической конференции
«КОНСТИТУЦИЯ: ВОПЛОЩЕНИЕ ЦЕННОСТЕЙ ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА,
ГРАЖДАНСКОГО ОБЩЕСТВА И СОВРЕМЕННОГО ГОСУДАРСТВА»
посвященная Дню Конституции Республики Казахстан
29 августа 2018 года, г. Астана

MATERIALS
International scientific-practical conference
«THE CONSTITUTION: THE EMBODIMENT OF THE VALUES OF THE RULE
OF LAW, CIVIL SOCIETY, AND THE MODERN STATE»
Devoted to Constitution Day of the Republic of Kazakhstan
August 29, 2018, Astana

**ӘОЖ 342(063)
КБЖ 67. 4000.1
К18**

Редакциялық алқа:

**Амандықова С.К., Өмірзақов П.К., Хайрмуханмедов Н.И., Тлепина Ш.В.,
Мукашева А.А., Сембекова Б.Р., Жуманова М.Х.**

Қазақстан Республикасының Конституциясы күніне арналған «Конституция және қоғам мен мемлекеттің жаңғыруы» атты халықаралық ғылыми практикалық конференция материалдарының жинағы (29 тамыз 2018 жыл). Жалпы редакциясын басқарғандар: И.И. Рогов, А.О. Шәкіров, Е.Б.Сыздықов. – Астана: Л.Н.Гумилев атындағы ЕҰУ, 2018. – 394 б.

ISBN 978-9965-31-953-2

Қазақстан Республикасының Конституциясы күніне арналған «Конституция және қоғам мен мемлекеттің жаңғыруы» атты халықаралық ғылыми-практикалық конференция материалдарының жинағы қоғамды және мемлекетті жаңғыртудың теориялық және құқықтық аспектілері, азаматтық және қылмыстық-процессуалдық заңнаманы реформалау, сондай-ақ халықаралық стандарттарды енгізу, Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасындағы құқықтар туралы ғылыми мақалаларды қамтиды. Жинақ заңгер-мамандарға және кең қауымға арналған. Барлық материалдар авторлардың баяндауында жарияланды.

В Сборник материалов международной научно-практической конференции «Конституция и модернизация общества и государства», посвященной Дню Конституции Республики Казахстан, включены научные статьи по вопросам теоретико-правовых аспектов модернизации общества и государства, реформирования гражданского и уголовно-процессуального законодательства, а также имплементации норм международного права в действующее право РК. Сборник рассчитан на специалистов-юристов и широкий круг общественности. Все материалы опубликованы в изложении авторов.

The collected materials of international scientific-practical conference: «Constitution-the basis of dynamic and stable development of the society and the state», devoted to the Day of Constitution of Republic Kazakhstan the greetings and reports of leadership of state bodies of Kazakhstan, bodies of the constitutional control, ombudsmen, judges of the constitutional courts and correspondent bodies of the number of foreign countries, eminent home and foreign scientists –lawyers are included. The collected materials are designed for experts –lawyers and broad sections of the public. All the materials are published in the exposition of the authors.

**ISBN 978-9965-31-953-2
ӘОЖ 342(063)
КБЖ 67.400.1**

©ЕНУ имени Л.Н.Гумилева, 2018

СОДЕРЖАНИЕ

ПЛЕНАРНОЕ ЗАСЕДАНИЕ

Marco Gregg	A Euro model for the tobin tax: the (tossible) impac to the new tax on the European Financial Market (and on the non eu investors)	9
Онгарбаев Е.А.	Об изменениях и дополнениях в некоторые законодательные акты Республики Казахстан по вопросам религиозной деятельности и религиозных объединений	13
Тхабисимова Л.А.	О некоторых аспектах понимания конституционной ответственности в решениях конституционного суда Российской Федерации	17
Кванина В.В.	Конституционно-правовые основы отраслевых принципов предпринимательского права России и Казахстана	20
Букалерова Л.А. Остроушко А.В.	К вопросу о коррупции в системе образования в России	23

СЕКЦИЯ 1

ВОПЛОЩЕНИЕ ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА И РАЗВИТИЕ ГРАЖДАНСКОГО ОБЩЕСТВА В ЦЕННОСТЯХ СОВРЕМЕННОГО ГОСУДАРСТВА

Амандыкова С.К. Есентемирова А.М. Аничкин Е.С.	Некоторые проблемы и перспективы высшего образования в Казахстане	27
Абдрасулов Е.Б.	Конституционное право Российской Федерации и стран Центральной Азии: факторы общности	36
Нурпеисов Е.К.	Судебная власть и ее роль в обеспечении конституционной законности.	40
Капсалямова С.С. Абуов А.А.	Конституция и развитие гражданского общества в Казахстане	43
Амандыкова С.К. Калмаганбетова Д.Б.	Некоторые вопросы повышения правовой культуры государственных служащих Республики Казахстан	47
Кусаинова Л.И. Айтбай Ж. А.	Правовые основы положения политических партий в Республике Казахстан	51
Громова Е.А.	Правовое регулирование защиты прав потребителей финансовых услуг в Казахстан	54
Ибрагимов.Ж.И.	Государственно-частное партнерство в условиях цифровой реальности: сравнительно-правовой анализ законодательства России и Казахстана	60
Кусаинова Л.И. Смагулова А.С.	Конституция құқық үстемдігінің кепілі	63
Сарсенова С.Н.	Вопросы возрождения обычных правовых норм в современной системе гражданского права	68
Гезердава С.И.	Актуальные вопросы институциональных реформ области высшего образования Казахстана	72
	Конституционное измерение характеристик гражданского общества (сравнительно-правовой анализ)	76

Иванова Ж.Б.	Конституционно-правовая охрана объектов культурного наследия как воплощение традиционных духовно-нравственных ценностей народа	82
Спиридонова А.В.	Конституционный принцип свободы предпринимательской деятельности и его ограничение антимонопольным законодательством	84
Калмаганбетова Д.Б.	Правовое регулирование участия политических партий в выборном процессе Республики Казахстан	87
Хайрмуханмедов Н.И.	Егемендік ұғымының теориялық-құқықтық негіздері	90
Смағұлова А.С. Кусайнова Л.И. Смағұлов А.А. Османова Д.Б. Абдикаликов К.Б. Әлмұхамбетов Ж.Н.	Дәстүрлі құқықтағы ар-намысты қорғаудың өзіне тән ерекшеліктері	94
Жамбаев Е.С. Сапарбекова Б. Е.	Оценка современной системы высшего образования Республики Казахстан	98
Ибрагимов Ж.И. Бұлақбаев М.Б. Сәулен Нұржан	Казакстан Республикасындағы кәсіптік одақтар қызметінің конституциялық-құқықтық жағдайы	102
Жамбаев Е.С. Сапарбекова Б. Е.	Қоғамдық келісім және саяси тұрақтылық – конституциялық құндылықтың мазмұны және оны қамтамасыз ету құралдары.	105
Ибрагимов Ж.И. Бұлақбаев М.Б. Сәулен Нұржан	Есеп беруші мемлекетті қалыптастырудағы мемлекеттік қызметшілердің құқықтық санасының ролі ролі	108
Хайрмуханмедов Н.И.	Қазақстан Республикасында жоғарғы білім беру барысындағы өзекті мәселелер	114
Алимпиева Т.Г.	Еуропалық жоғары оқу орнынан кейінгі білім және ғылыми зерттеулер кеңістігінің ерекшелігі	116
Капсалямова С.С. Зейдин К.Б.	Конституционные основы общественного согласия и политической стабильности Республики Казахстан	123
Женисов С.К. Мысыр Олжас Сеилханов Ж.Д.	Омбудсмен институтының конституциялық-құқықтық негіздері	125
Мырзатаев Н.Д.	Ата заңымыз тарихи-мәдени мұра нысандарын қорғау, сақтау және пайдаланудағы негізгі қайнар көзі ретінде	129
Weisbekova G.K.	Экономикалық контрабанда: қоғамдық қауіптілігі және жауаптылық мәселелері	131
Нурутдинова А.Ж.	Цифрлы технологияларды енгізу процесіндегі жоғары білім беру жүйесін жетілдірудің кейбір мәселелері	134
Kussainov A.A.	The concretization of legal norms in court holding (theory and practice)	136
Наурызбаев Е.А. Глеубердина У.Т. Женисов С.К. Мысыр Олжас Смағұлова А.С. Кусайнова Л.И. Роза Өміртай	Проблемы совершенствования правовой охраны окружающей среды на военных и оборонных объектах Республики Казахстан	138
	Bologna process as a basis of transformation of higher education institutions in non-commercial joint stock companies (experience of the baltic states)	141
	Мемлекеттік басқару жүйесіндегі конституцияның маңыздылығы	144
	Конституциялық реформалар аясындағы мемлекеттік билік тармақтарының өкілеттіктері	148
	Договор личного найма в обычном праве	150
	Конституция – елдігіміздің айнасы	153

Бердыбаев Е.М.	Қоғамдағы құқықтық сананың қалыптасу бағыттары.	155
Махов А.Р	К вопросу о совершенствовании конституционной ответственности глав субъектов зарубежных федераций	157
Саулен Нуржан	Местные исполнительные органы власти Казахстана: организация, деятельность и полномочия	164
Бабаян Р.А.	Информационная безопасность как неотъемлемая часть системы национальной безопасности Российской Федерации на современном этапе	168
Мырзатаева Р.Д.	Бастауыш сынып оқушыларының тілдік сауаттылығы: әдістемедегі инновациялар	171
Ораз Рсай	Қазақстандағы әйел құқықтарының құқықтық теориялық аспектілері	174
Рябова Т. В	Правовые позиции органа судебного конституционного контроля Республики Армения	177
Нугыманов Е.	Конституция қоғамдық тұрақтылықты сақтау мен нығайтуының кепілі	179
Сапарбекова Б.	Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күресудің әлімдік тәжірибесі	181
Мырзатаев Н.Д.	Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылдың шетелдік тәжірибесі	187
Гастаев Н.Б.	Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылдың шетелдік тәжірибесі	187
Цой К.Р.	Анализ законодательства в сфере образования для детей с особыми образовательными потребностями	189
Макоев Т.В.	Конституционные основы многопартийности в современной России	194
Садуақасов А.А	Мемлекеттік билік бөлінісінің принциптері және қр-ның конституциясына бектілуі	197
Зейнелгаби Адиль Омарова Э.Б.	Правовое регулирование вопросов социального обеспечения в Республике Казахстан	199

СЕКЦИЯ 2 КОНСТИТУЦИОННО-ПРАВОВЫЕ ОСНОВЫ ГРАЖДАНСКИХ ПРАВООТНОШЕНИЙ В УСЛОВИЯХ ЧЕТВЕРТОЙ ПРОМЫШЛЕННОЙ РЕВОЛЮЦИИ

Өмірзақов П.Қ	Корпоративтік құқықтың дамуының конституциялық негіздері	203
Абдирайымова А. докторант	К вопросу о государственном регулировании продовольственной безопасности в Республике Казахстан	205
Бексултанова Р.Т., Калтаева А.Т.	Доступ к правосудию как принцип правового государства	209
Жаркенова С.Б.	Некоторые актуальные вопросы совершенствования трудового законодательства Республики Казахстан	212
Жусипова Б.А., Омарова Э.Б.	Еуразиялық Экономикалық Одақ мүше елдердің жер қатынастары субъектілерінің құқықтық жағдайы	218
Нурғалиева Е.Н.	Правовая защита социально-уязвимых слоев населения	221
Нурмагамбетов А.М.	Некоторые вопросы становления конституционализма в Республике Казахстан	225
Нурмагамбетов А.М.	О некоторых новеллах современного трудового законодательства Республики Казахстан	228
Нурмагамбетов А.М.	О предмете международного трудового права	231
Нурмагамбетов А.А.	Добросовестность, разумность и справедливость	235

докторант Омарова Э.Б., Бердиярова Ж.С. Омарова Э.Б., Жусипова Б.А. Палымбетов Н.Ш. докторант Хасенов М.Х.	как оценочные понятия гражданского права Охрана труда по действующему трудовому законодательству Конституционно правовые основы Жұмыспен қамтудың типтік емес нысандарының заңды мәні Влияние новых технологий на развитие гражданского права: вызовы XXI века	239 242 246
Марат Н.М.	Қазақстан Республикасында концессиялық қатынастардың құқықтық реттелуі	252
Карибаева А.К.	Основные направления определения гражданско-правовой ответственности за коррупционные правонарушения в Республике Казахстан	258
Кожаметова С.Г.	Особенности правового статуса различных видов субъектов предпринимательства	262
Сақтағанова И.С., Аябековам.Н.	Мүмкіндігі шектеулі адамдардың қол жетімді ортадағы құқықтары: тәжірибелері, мәселелер және оны шешу жолдары	266
Абдраимов Е. Палымбетова М.	Апелляциялық сатыдағы соттың өкілеттігі Жерге меншік иелері мен жер пайдаланушылардың құқығын шектеудің құқықтық мәселелері	275 277
Сактаганова А.	Қазақстан Республикасының халықты әлеуметтік қорғау саясаты	280
Тоғжанова Ж.	Ювеналды әділет – кәмелетке толмағандар құқықтарын қорғау кепілі	283
Жүмекен Н.	Қазақстан Республикасындағы инвестициялық саясатты жүзеге асыру және қр заңнамасына сәйкес реттеу	285
Сактаганова А.	Медициналық сақтандыруды дамытудың шетелдік тәжірибесі - азаматтардың мүдделерін қорғаудың нысаны	288
Абдраимов Е. Сактаганова А.	Сот билігінің конституциялық негіздері Қазақстандағы арбитраж (аралық) соттың қалыптасуы және дамуы	291 294
Сақтағанова И.С., Аябекова М.Н. Темиржанова А., Жолимова А., Болатбекова И. Қожахметова Д.С.	Мүгедектердің құқықтарын қорғаудың халықаралық- құқықтық негіздері Правовой механизм защиты прав человека (на примере построения финансовых пирамид)	298 305
Сақтағанова И.С., Жанжігітова Ж.А. Марленқызы А.	Совершенствование правовых механизмов ипотечного кредитования в Республике Казахстан Жаңа заманғы экономикалық қоғамдағы отбасылық бизнесті дамытудың кейбір мәселелері Атқарушылық іс жүргізу құқықтық институтының дамуы және келешегі	308 314 318
Айбасов А. Аманғалиева А.	Сақтандырудың даму тарихы Шет мемлекеттердегі баламалы немесе аналогиялық құқықтық институттар	325 331
Калтаева А.Т.	Конституция-қоғам мен мемлекет дамуының динамикалық және тұрақты негізі	338

СЕКЦИЯ 3 ВОПЛОЩЕНИЕ ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА В УГОЛОВНОЙ ПОЛИТИКЕ

РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

Ахпанов А.Н., Келигова Х.Ю.	Ошибки в свидетельских показаниях	341
Ахпанов А.Н., Турсын А.М.	Вопросы обеспечения электронного перевода В современном уголовном процессе	345
Скаков А.Б.	Обеспечение прав испытуемых в условиях пробации	349
Сембекова Б.Р.	Антикриминальная безопасность личности в системе противодействия терроризму и экстремизму	355
Канаев А. С Амиргалиев А.А.	О некоторых вопросах контрразведывательной деятельности в Республике Казахстан	358
Дук Ю.И.	Соблюдение принципов верховенства права в борьбе с региональной преступностью.	362
Кабакова О.В.	Конституционные обязанности молодежи Российской Федерации как воплощение верховенства права в условиях построения гражданского общества	364
Баймолдина С. М.	Уголовная ответственность за преступления, совершаемые в информационных системах в Республике Казахстан	369
Муратханова М.Б., Мұқаметқазинов А.С.	Халықаралық деңгейде және шетелдерде	372
Ашимова Э. А.	Жасөспірімдерді өзін - өзі өлтіруге дейін жеткізуге итермелейтін себептер	376
Ашимова Э. А., Абулкаирова А. М. Даурембеков Е.К.	Пайдакүнемдік қылмыстарының алдын алу шаралары	382
	Правовые аспекты избрания меры пресечения в виде содержания под стражей в отношении женщин подозреваемых и обвиняемых в акте терроризма	385
Балгынтаев А.О., Енсебаева А.Р. Досанов М.У.	Вопросы социального обеспечения судей	389
	О вопросах совершенствования Казахстанского уголовного законодательства по борьбе с мошенничеством	391
Салпеков А. С.	Правовые гарантии и проблемы обеспечения независимости судей в Республике Казахстан	394
Сеилханов Ж.Д.	Экономикалық контрабанда: қоғамдық қауіптілігі және жауаптылық мәселелері	398
Тулепенов Ж. К. Кубенова Ш.А.	Қылмыстық жауаптылықтан босатудың кейбір негіздері	400
	Уголовная ответственность за вовлечение совершеннолетних в совершение уголовных правонарушений в Республике Казахстан	404
Бегеев Т. Б.	Особенности проявления экстремизма и терроризма в обществе	407
Аширбекова К. Б. Дуисова А.М.	Систематизация судебного приговора	411
	Права и свободы человека в Казахстане, как система ценностей правового государства	413
Кулбаева М. М.	Понятие и эффективность уголовно-правового воздействия на врачебную ошибку	418

СЕКЦИЯ 4

МЕЖДУНАРОДНО-ПРАВОВОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ РЕАЛИЗАЦИИ ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА И ГРАЖДАНСКОГО ОБЩЕСТВА

Сарсембаев М.А.	Казахстанские и международные суды в решении международно-правовых проблем (на примере проблем международного транспорта и транзита)	422
------------------------	--	-----

Тлепина Ш.В.	Периодизация истории международного права	425
Акпарова Р. Н.	Международные стандарты и законодательство Республики Казахстан о правовом значении актов органов уголовного преследования и судов иностранных государств	431
Алпысбаева Ю. А.	Актуальные проблемы обеспечения свободы передвижения товаров в рамках евразийского экономического союза	441
Алшинбаев И. Ф.	Международно-правовое регулирование биологической безопасности на космических объектах	443
Есенбаева Г. С.	Международно-правовые проблемы режима контроля за ракетными технологиями	446
Жаксыгельдинов Л. Д.	Определение правосубъектности транснациональных корпораций в теории международного права	449
Жунусбекова А. Ж.	Халықаралық құқықтағы халықаралық шарттардың маңыздылығы	452
Искакова Ж. Т.	Еаэс и вто: взаимодействие двух правопорядков	456
Кабакова О.В	Конституционные обязанности молодежи Российской Федерации как воплощение верховенства права в условиях построения гражданского общества	458
Қаражан Б. С.	Международно-правовое сотрудничество стран центральной азии в условиях региональной интеграции	463
Костяная Ю. С.	Конституционное право человека и гражданина на информацию в Республике Казахстан.	466
Сатова А. С	Энергетическое сотрудничество в рамках еаэс как инструмент глобализации.	468
Сарсембаев М.А.	Проблемы транзита В Казахстанском законодательстве и международном праве	470
Сейдеш Б. Б.	Конституция – мемлекеттің тұрақтылығы мен ұлттық құндылықтарды сақтау кепілі ретінде	475
Сулейманова И. И.	Халықаралық құқық принциптері мен нормаларына сәйкес қылмыстық заңнаманы дамыту жолдары	483
Панов С.К.	Универсальный периодический обзор как уникальный механизм универсальной правозащитной системы	485
Хамидулина М. Б.	Вопросы международно-правовой защиты авторских и смежных прав	487
Шналина А. А.	Техническое регулирование как механизм защиты потребителей. Безопасность игрушек.	491
Sartayev A.K.	“Kazakhstan in the age of independence (some problems of international treaties realization)”	493

ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ҚҰҚЫҚ ПРИНЦИПТЕРІ МЕН НОРМАЛАРЫНА СӘЙКЕС ҚЫЛМЫСТЫҚ ЗАҢНАМАНЫ ДАМУ ЖОЛДАРЫ

Сулейманова Инабат Исаевна

Халықаралық құқық мамандығының 2-курс магистранты

Л.Н.Гумилев атындағы ЕҰУ, Астана, Қазақстан

Қазақстан Республикасында орын алып жатқан әлеуметтік-экономикалық және саяси процесстер еліміздің әлемдік қауымдастыққа, оның ішінде әлемдік құқықтық жүйеге кіруіне зор әсер етеді. Қазіргі заманғы жағдайда қылмыстылықтың жаһандануына жауап ретінде халықаралық қылмыстық құқықтың жылдам дамуы болуы тиіс. Оның болашағы әлемдік қауымдастықтың әмбебап юрисдикциясы бар және қылмыстылықпен тиімді күресті ұйымдастыру мәселесін тиянақты шеше алатын жаһандық қылмыстық саясат субъектісіне айналуынан тұрады.

Қылмыстылықтың жағдайы, оның сандық және сапалық сипаттамалары көп жағдайда «қоғамдық ахуалға» тікелей байланысты. Осылайша, қылмыстық заңнамада көрініс табатын қылмыстық саясат өзге салалардағы мемлекеттік саясатпен байланысты: әлеуметтік-экономикалық, әлеуметтік-құқықтық, әлеуметтік-демографиялық, тәрбиелік және т.б.

Қылмыстық-құқықтық саясатта оның негізі стратегиялық мақсаттар мен тұжырымдамалық идеялардың белгілі бір жүйесі болуы керек. Ол іс-шаралар мен жолдардың қорытындысы, мерзімдері, кезеңдері мен жетістіктері туралы пікірді, арнайы бағытты қажет етеді.

Қазіргі даму кезеңінде қылмыстық-құқықтық саясаттың негізгі міндеті қоғамның қауіпсіздік деңгейінің әлеуметтік жеткілікті деңгейін қамтамасыз ету болып табылады.

Ең алдымен, Қазақстан Республикасы Президентінің Жарлығымен бекітілген 2010 жылдан 2020 жылға дейінгі кезеңге арналған Құқықтық саясат тұжырымдамасындағы оң нәрсе ретінде қазіргі заманғы қылмыстық құқықтың сипаттамасы, оның даму прогрессивтілігі және жетілдіру үрдісі айтуға болады. Қазақстан Республикасының қазіргі әрекет етуші Қылмыстық кодексінің осындай жоғары бағалануы сөзсіз лайық [1]. Заңнамада шын мәнінде мемлекеттің жоғары құндылығы ретінде адам құқықтары мен бостандықтарының басымдығы аталып, қылмыстық-құқықтық қорғау жүйесін қалпына келтіру үшін, қылмыстық құқық доктринасының үздік жетістіктерін көрсету басты міндет болды.

Құқықтық қорғау ету кәмелетке толмағандардың өмір салтының барлық салаларын қамтиды: тәрбие, білім беру, денсаулық сақтау, еңбек, әлеуметтік қамсыздандыру, бос уақыт; қылмыстық істер бойынша сот төрелігін жүзеге асыру саласындағы балалардың құқықтары мен мүдделерін қорғауды да қамтиды. Әлемде мұндай қорғау мамандандырылған ювеналдық әділет жүйесі (ювеналды әділет) шеңберінде жүзеге асырылады [2].

Қазақстандағы ювеналды әділет нормаларын енгізумен байланысты зерттеушілер «ювеналды әділет» терминін кең және тар мағынада қарастырады [3]. «Кең мағынсында, ол кәмелетке толмағандар арасында қылмыстылық пен құқықбұзушылықтардың алдын алуды, қылмыстық статика, кәмелетке толмағандардың істері жөніндегі қылмысқа қарсы күресте құқық қорғау органдарының мәртебесі мен қызметінің динамикасын алдын алуын білдіреді. Тар мағынсында, «ювеналды әділет» ретінде кәмелетке толмағандар арасындағы қылмыс және құқық бұзушылықтардың алдын алу және бақылау шараларын қамтамасыз ету үшін мемлекеттік құқық қорғау органдарының мәртебесі танылады.

Алғаш рет Қазақстан мен ТМД аумағында қылмыс жасады деп күдікті жасөспірімдердің ұсталған сәттен бастап құқықтық қолдау ғана емес, сонымен қатар әлеуметтік және психологиялық көмек те көрсетілетін болды. Әр балаға жеке көзқараспен қарау туралы халықаралық құқық және Қазақстан Республикасының қылмыстық іс жүргізу заңнамасындағы талап заңгерлер және кәмелетке толмағандардың әлеуметтік және психологиялық портреті туралы ақпаратты әлеуметтік психологтар көмегімен жоғары

деңгейде қамтамасыз етілді.

Бұл кәметке толмағандардың құқықтарын қорғаудың неғұрлым жоғары дәрежесін көрсететін жобаның оң нәтижелері, негізінен мамандандырылған ауданаралық ювеналдық соттардың қалыптастыруын, мамандандырылған органдардан тұратын Қазақстан Республикасында ювеналды әділет жүйесін құру қажеттігін дәлелдеді, оның ішінде: ювеналды полиция, кәметке толмағандардың істері жөніндегі прокурорлар, кәметке толмағандардың істері жөніндегі соттар, кәметке толмағандардың істері жөніндегі ақпараттық-насихат, кәметке толмағандардың қылмыстық-атқару инспекциялары, әлеуметтік психологтар және балалар құқығын қорғау жөніндегі аймақтық органдар.

Белгілі тұлғалармен жұмыс істеудің тағы бір қыры рецидивистік қылмыстылықтың алдын алу бойынша жұмысты атауға болады.

Рецидивтің алдын алу әр түрлі деңгейлерде жүргізіледі: жалпы, арнайы топтық және жеке. Негізгі және бастапқы нәрсе – профилактикалық әсерге ұшырайтын тұлғалардың табу және тіркеу болып табылады: бас бостандығынан айыру мекемелерінен босатылған адамдардың қатарынан; бас бостандығынан айыру жазасына кесілген, бірақ оларға қатысты үкімнің орындалуы кейінге қалдырылған; бас бостандығынан айырумен байланысты емес басқа да жазалау шаралары үшін сотталған адамдар қатарынан; шартты түрде босатылған; әкімшілік бақылауда, сондай-ақ қайтадан құқық бұзушылықтарды жасауға ерікті тұлғалар қатарынан, соның ішінде ең алдымен, инъекциялық есірткі, алкогольді асыра пайдаланатындар қатарынан. Бұл ретте арнайы профилактиканың рөлін күшейту керек [4]. Сонымен қатар, қайта құқық бұзушылықтардың алдын алу жөніндегі іс-шараларды әзірлеу, зиянды әсерді шектеу талап етіледі.

Қылмыспен күресудің ерекше деңгейі – оның жекелеген түрлерімен күресу болып табылады.

Қорытындылай келе, ол Қазақстан Республикасында қылмыстық-атқару саясатын жетілдірудің басым бағыттарын атап өтуге болады:

- ювеналды сот төрелігін халықаралық стандарттарға сәйкес келтіру;
- лаңкестік, діни экстремизм, сондай-ақ есірткі қылмыстылығы секілді қылмыстың жекелеген түрлерімен қарсы күресті күшейту.

Қазақстан Республикасының 2020 жылға дейінгі кезеңге арналған Құқықтық саясат тұжырымдамасы осы стратегияның негізгі нүктелерін көрсететін актісі болды. Мұнда ең маңызды аспект, сөзсіз, қолданыстағы қылмыстық заңнаманы жетілдіру болып табылады [5].

Сонымен қатар, Тұжырымдама қылмыстық заңнамаға бірқатар жаңалықтарды енгізуді ұсынып отыр.

Қылмыстық кодекстің тұжырымдамасы негізінен жаңа идеяларды қамтымаған жоқ. Барлық дерлік ұсынылған өзгерістер 2010 жылдан 2020 жылға дейінгі кезеңге арналған ҚР құқықтық саясат тұжырымдамасы негізделген, олар бұқаралық ақпарат құралдарында қазақ ғалымдары мен сарапшыларымен конференциялар мен дөңгелек үстелдерде талқыланды. Мұндай өзгерістердің қаншалықты тиімді болатыны көптеген факторларға байланысты. Ең бастысы, біздің ойымызша, заңдардың сапасы.

Қолданылған әдебиеттер тізімі

1 Указ Президента Республики Казахстан «Об утверждении Концепции правовой политики Республики Казахстан на период с 2010 до 2020 года» [Текст]: [от 24 августа 2009 г. № 858] // Каз. правда. – 2009. – 27 августа. – № 204 (25949). – С. 1-2.

2 Тугельбаева Б.Г. Проблемы предупреждения преступности: современные подходы / Б.Г. Тугельбаева // Вестник Академии МВД Кыргызской Республики. – Бишкек: Академия МВД, 2008. – Вып. 9. – С. 273-279.

3 Джансараева, Р.Е. Уголовная политика как важное направление правовой политики государства / Р.Е. Джансараева // Роль науки в повышении эффективности деятельности правоохранительных органов: сб. мат. межд. научно-практ. конфер. – Алматы: ООНИиРИП Академии МВД РК, 2009. – С. 63-73.

4 Каиржанов Е.И. Рецидивная преступность: состояние и профилактика / Е.И. Каиржанов, Б. Накипов. – Алматы: Алматинская высшая следственная школа ГСК РК, 1996. – 232 с.

5 Логика достоинства и свободы личности / Под ред. Евменова Л.Ф. - Минск: Беларуская навука, 2016. - 577 с.